

Shabbos, 19 Kislev, 5784—Friday, 25 Kislev, 5784

Chanukah Preparations: The Menorah and Candles

- As a *hiddur mitzvah*, use an attractive menorah for Chanukah, and if possible—a silver one.¹
- The Rebbe writes that when using a menorah with branches, it is better for the branches to extend in a straight, diagonal line, similar to (the correct form of) the menorah in the Beis Hamikdash.²
- Preferably, olive oil should be used for the Chanukah lights, but wax candles may also be used.³
- It is customary to use a wax candle for the *shamosh*.⁴

Shabbos

Parshas Vayishlach, Chag Hageulah 19
Kislev—Rosh Hashanah LaChassidus, 5784

- For today's *haftorah*, *Chazon Ovadyah* is read (*Ovadyah* 1:1–21).

On this Day

Today marks the anniversary of the passing of the Maggid of Mezritch in 5533 (1772). His resting place is in Anipoli.

On this Day

Additionally, today marks the anniversary of the release of the Alter Rebbe from his first imprisonment in 5559 (1798).

- Yud-Tes Kislev is referred to as the Rosh Hashanah of Chassidus,⁵ *Chag Hachagim*,⁶ and the *Matan Torah of penimiyus hatorah*.⁷

“Yud-Tes Kislev is the holiday in which our souls were redeemed in peace, and the light and *chayus* of our souls were given to us. Today is the Rosh Hashanah of Chassidus, which our holy ancestors bequeathed to us.”

(Letter of the Rebbe Rashab, printed in the beginning of *Hayom Yom*)

1 באה"ט סי' תרעג ט"ג. וראה סה"ש תשי"ג ח"א עמ' 207 הערה 69. ולהעיר שהרבי היה מדליק במנורה פשוטה דווקא.

2 לקוטי-שיחות חכ"א עמ' 169 הערה 44. והמדובר כשעושים את החנוכייה קנים בדוגמת המנורה, ובפרט בהדלקות פומביות, אבל אין קפידא לעשות בצורה זו דווקא, ואדרבה רבים מהחסידיים בדורות שעברו נהגו להדליק בחנוכייה ללא קנים, ואף בס' ימי בראשית עמ' 50 נדפס צילום מכ"ק אדמו"ר מהור"י"צ, שהדליק בחנוכה תשי"י בחנוכייה כזאת. אף הרבי, כששהה לפעמים בספרייה (ו"א שכך נהג גם בביתו) הדליק בחנוכייה פשוטה, ללא קנים וללא דופן. והיו פעמים שהדליק בחנוכייה ללא דופן עם קנים מרובעים, והשמש באמצע בין הנרות.

3 רמ"א סי' תרע"ג ט"א. וראה ספר המנהגים ע' 69.

4 ספר-המנהגים ע' 69.

5 מכתב כ"ק אדמו"ר הרשב"ב מיום ט"ז כסלו תרט"ב (נדפס בהקדמה ליהו"מ).

6 אג"ק אדמו"ר הרי"ף ח"ז עמ' ל. הקדמת 'היום יום'. נתבאר בלקו"ש ח"ה עמ' 436, חכ"ה עמ' 385.

7 ספר-השיחות תשי"ב ח"ב עמ' 483, ועיי"ש שגילוי למעלה מגילוי פנימיות התורה לע"ל.

- At Minchah do not say Tzidkas'cha.

Farbrengens

- The main Yud-Tes Kislev *farbrengen*⁸ generally takes place in the evening between Yud-Tes Kislev and Chof Kislev. The reason for this is because the Alter Rebbe's release took place in the afternoon of Yud-Tes Kislev, and his freedom was only complete three hours later, when he left the house of the *misnaged*.⁹ However, the Rebbe encouraged *farbrenging* on the night of Yud-Tes Kislev as well.¹⁰
- The Rebbe encouraged participating in (at least) three *farbrengens*.¹¹
- During the *farbrengen*, the famous *niggun* on the words *Padah veshalom nafshi* is sung.¹²
- It is customary to eat buckwheat (*shvartzte kashe*).¹³

Learning for Today

- Today we begin studying the Tanya anew, following the division for a *shannah me'uberes* (a leap year).
- We also begin studying Hayom Yom anew.
- In a letter to someone who asked what to study on Yud-Tes Kislev, the Rebbe wrote that he should study the Alter Rebbe's teachings, namely—Chassidus Chabad. This can be done by studying either the Alter Rebbe's own

8 בליובאוויטש היו עורכים סעודה (ראה אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ד עמ' עג. אג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' סט). בדורנו נערכת התועודות י"ט כסלו 'ברוב עם - הדרת מלך' ללא סעודה, וכהוראה ליועד כפר-חב"ד (אג"ק חט"ז עמ' קז): "במ"ש בהנוגע להסעודה, בכלל ראוי שבעיקר יהיה מיני מזונות, אלא שכיתור ממניין יטלו ידיהם לסעודה כדי שיוכלו לברך ברכת המזון בעשרה, משא"כ האורחים שלא תמיד נשארים... לברהמ"ז... נוסף על הקושי בנטיי כדבעי", ולמעשה אף הרבי לא היה נוטל ידיו: "משנת תש"א ואילך, בכל שנה ביום י"ט כסלו הכינו גבאי ביהכ"נ סעודה לכבוד יו"ט ואח"כ עלו (מי שזכה להיכנס) להתועדות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע - למזונות ומשקה - אבל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לא נטל ידיו לסעודה אחרי הג'ל, להוציא פעם אחת ב"ט כסלו תשי"ב" (הרה"ח רי"ל גרונר).

9 אג"ק ח"ה עמ' מה. ספר השיחות תשמ"ח ח"א ע' 155, ושי"נ.

10 אג"ק ח"ה עמ' מה.

11 ראה סה"ש תנשי"א ח"א ע' 178. סה"ש תשנ"ב ע' 166 ובהערה 120.

12 בתקופות שונות (כגון: שיחת י"ט בכסלו תשכ"ב ס"ג, תשכ"ד ס"א, ש"פ מקץ תשכ"ד ס"א) הורה הרבי לנגן ניגון זה בהתועודות, ופעם אחת הורה לנגנו כבר בשבת מברכים חודש כסלו (ראה שיחת ש"פ תולדות תשי"ד ס"א, ועוד). אף לסיום ההתועודות בתקופת י"ט כסלו, לפעמים היה הרבי, בצאתו מהתועודות [גם בשבת-קודש הסמוכה וכדומה], מתחיל לשיר "פדה בשלום" או את סיום הניגון "ואני אבטח בך" (ס' חג הגעים' (להרה"ח ר' מיכאל אהרן שי זליגנאן, ברוקלין תשנ"ט) עמ' 66).

13 זכר למאכל אדה"ז בהיותו במאסר. ובבישול והכנת הקאשע' ראו זכות מיוחדת (ראה סה"ש תר"ץ ס"ע 250)

sefarim (such as Tanya, Torah Or, and Likkutei Torah), or the *maamarim* and *sichos* of the Rebbeim (which explain his teachings).¹⁴

- The Rebbe once said that today's learning should begin with texts that explain the greatness of Yud-Tes Kislev, starting with the letter of the Rebbe Rashab printed in the beginning of Hayom Yom.¹⁵

Chalukas Hashas

- Participate in a *chalukas hashas* after Shabbos by selecting a *masechta* to study over the course of the year.¹⁶
- Regarding Shabbos, the *halachah* is that if one person is unable to perform a *melachah* alone and he does it with another, they are both liable as if they had each done the entire *melachah*. Similarly, when joining a *chalukas hashas*, it is as if each participant has studied the entire *shas*! (*Sefer Hasichos* 5752, p. 495)
- If you are unable to participate in a local *chalukas hashas*, select a *masechta* in the central *chalukas hashas* by visiting www.chalukashas.com, after Shabbos.

14 אג"ק ח"כ עמ' סא.

15 שיחת ליל י"ט בכסלו תשמ"ט ס"ב (תורת-מנחם - התועודות יו"ט עמ' 4), ועיי"ש במעלת לוח זה בכלל.

16 משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי ב"ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת - יום ההילולא של רבינו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס בכמה מקומות [על-ידי הרב"ן - ל"ט כסלו (סה"ש תשנ"ב עמ' 492. ובמקור: 'תורת-מנחם - התועודות יו"ט עמ' 216)].

נוהגין לחלק "כל הש"ס כולו" גם המסכתות שאין בהן גמרא (כמו זרעים וטהרות), וגם תמיד ומידות (אף שאינן אלא סיפור דברים) - סה"ש תשנ"ב ח"ב עמ' 487 הערה 114.

"ומה טוב - באם זה ביכלתו - ליקח ב' מסכתות או יותר" (סה"ש תשנ"ב ע' 491). הרבי היה לוקח מסכת סנהדרין. בשנת תשי"ב לקח גם מס' סוכה, ובשנת תשט"ו גם מס' תמיד (ספר השיחות תשנ"ב עמ' 490. בשוה"ג להערה 141).

Sunday

Chag Hageulah 20 Kislev, 5784

On this Day

Today is celebrated as a Yom Tov as well. The reason is because the *geulah* of the Alter Rebbe was only complete on Chof Kislev, when he left the house of the *misnaged* who emotionally tormented him.¹⁷

On this Day

Additionally, Chof Kislev is the date when the Tanya was printed for the first time, in the year 5557 (1796).¹⁸

- We do not say Tachanun.¹⁹

Tuesday

22 Kislev, Erev Chanukah, 5784

- At Maariv Tuesday night, begin replacing *vesein berachah* with *vesein tal u'matar levrachah*. See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you said *vesein berachah* instead of *vesein tal u'matar levrachah*.

Thursday

24 Kislev, Erev Chanukah, 5784

- During Minchah, do not say Tachanun.

17 'בית רבי ח"א פ"ח.

18 היום יום כ' כסלו.

19 ספר-המנהגים עמ' 16 ועמ' 92.

Lighting the Menorah in Shul

- In *shul*, the menorah is lit at the end of Minchah, before Aleinu. This menorah is lit even if it is before *shekiah*, as long as it is after *pelag haminchah*.²⁰
- The menorah should be placed higher than ten *tefachim*,²¹ near the southern wall with its two ends facing east and west.²²
- After the menorah has been lit, we sing Haneiros Halalu.²³ This is followed by Aleinu.
- If you are the one lighting the menorah in *shul*, light the menorah again at home to fulfil the mitzvah. However, do not say Shehecheyanu again unless you are also being *motzi* others (e.g., your family) at home.²⁴

Thursday night

25 Kislev, first night of Chanukah, 5784

When to Light

- According to Chabad custom, the menorah is lit at home shortly after *shekiah*,²⁵ between Minchah and Maariv.²⁶
- If you did not light it at that point, it may be lit later as well, as long as there are others present who are awake. If everyone is already asleep, light the menorah without the *berachos*. Alternatively, you may awake a member of the household and then light with a *berachah*.²⁷

20 ראה ב"ח ר"ס תע"ב ופ"ח סי' תרע"ט. וראה שיחות-קודש תשכ"ג עמ' 401. אג"ק כרך י' עמ' רכה. וע"ע 'התקשרות' גיליון עג עמ' 13, ודיוק המסופר שם - ב'כפר חב"ד' גיליון 740 עמ' 76.

21 פרי-מגדים סי' תרע"ה בא"א ס"ק ב.

22 שו"ע ורמ"א סי' תרע"א ס"ז.

23 ספר-הניגונים ח"א, ניגון נג. בשנים האחרונות ניגנו זאת במניין של הרבי בכל יום מימי החנוכה.

24 רמ"א סי' תרע"א סוס"ז ושערי תשובה שם.

25 בלוח כולל-חב"ד הלשון: "תיכף אחר השקיעה". וע"ע.

26 ספר המנהגים ע' 70.

27 מג"א סי' תרעב סק"ו. קצשו"ע סי' קלט ס"י.

Where to Light

- According to Chabad custom, the menorah is placed on a chair²⁸ within an internal doorway, and not near the window.²⁹
- The menorah should be placed on the left side of the doorway (opposite the *mezuzah*).³⁰ It should be placed higher than three *tefachim* (9.6 in./24 cm.) but below ten *tefachim* (32 in./80 cm.). If it is above ten *tefachim*, you are still *yotzei* (as long as it is below twenty *amos*).³¹
- If a number of menorahs will be lit, they should be set apart from each other so each one will be noticeable individually.³²

How to Light

- Prepare a single light on the menorah's right side.³³ According to Chabad custom, enough oil should be inserted to burn for at least fifty minutes (i.e., a half hour after *tzeis hakochavim*).³⁴
- When preparing the menorah, it is recommended to have in mind that you are only designating what is needed to burn for the above amount of time for the mitzvah. This way, you will be allowed to throw out the leftover oil, wicks, and/or wax.³⁵
- Regular weekday clothing are worn when lighting the menorah. If married, put on a *gartel*.³⁶
- Light the *shamosh* and recite all three *berachos*: Lehadlik Ner Chanukah, She'asah Nissim, and

Shehecheyanu. After concluding all of the *berachos*,³⁷ kindle tonight's light.

- Say/sing Haneiros Halalu.
- Remain near the lights for around a half hour.³⁸

“We must listen to what the Chanukah lights are telling us.”

(Sefer Hasichos 5706, p. 22)

Maariv

- Mourners daven at the *amud* on Chanukah (except for Hallel).³⁹
- Add Ve'al Hanissim during Shemoneh Esrei. See below, “*Hosafos*,” for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.

Chanukah Gelt

- It is customary to give *Chanukah gelt*.⁴⁰
- The Rebbe Rashab would give *Chanukah gelt* on either the fourth or fifth night.⁴¹ The Rebbe encouraged giving *Chanukah gelt* every day of Chanukah (except on Shabbos⁴²). To follow the custom of giving on the fourth or fifth night, at that time give double or triple the usual amount.⁴³
- The Friediker Rebbe would give *Chanukah gelt* to his daughters even after they married, as well as to his sons-in-law.⁴⁴
- Children should be encouraged to use some of their *Chanukah gelt* to give *tzedakah*.⁴⁵

37 ספר-המנהגים ע' 70.

38 ספר-המנהגים ע' 71, ע"פ האחרונים ס"י תעריב ס"ב. וכדלהלן - יש לעסוק באותה שעה יחד עם בני ביתו בתורה או בשמחה של מצוה.

39 ספר-המנהגים עמ' 8.

40 ראה לקוטי לוי יצחק - אגרות ע' שנח. תוכנם - [לא לשמחם בלבד, אלא] עניין החינוך, מתן 'פרס', 'כמיקדמה' לעודדם שיוסיפו יותר בלימוד התורה ('התועודיות' תשמ"ח ח"ב עמ' 65); להראות שגם הממוון נהפך לרוחניות על-ידי שמשמש לעניינים כשרים ובפרט לענייני קדושה (לקו"ש ח"י עמ' 290); ובמיוחד - לחנכם להרבות בצדקה ('התועודיות' תשמ"ט ח"ב עמ' 63).

41 היום יום, כח כסלו.

42 "גם לא בדבר המותר, גזירה כ"י" (סה"ש תש"נ ח"א ע' 194).

43 סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 163 ואילך. וראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 194 וע' 199.

44 סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 163. לקו"ש ח"ב ע' 451 הערה 36, ע"ש.

45 לקו"ש ח"ב ע' 484. סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 122. תורת מנחם תשמ"ט ח"ב ע' 63 ואילך.

28 ספר המנהגים ע' 70.

29 ספר המנהגים ע' 70. לקו"ש ח"ה עמ' 456, ועיי"ש.

30 ס"י תרע"א ס"ו, לבוש וט"ז שם.

31 שרי"ע ס"י תרע"א ס"ו.

לעניין ג' טפחים ועשרים אמה - נחשב הגובה לפי השלחבת, ולעניין עשרה טפחים - לפי בסיס הנרות, ובכל אופן, לא לפי בסיס החנוכיה (ראה שו"ת מנחת-יצחק ח"ו ס"ה אות ב' ושי"ג).

32 דרכי-משה והג"ה ס"י תרע"א ס"ד ובאחרונים.

33 ספר-המנהגים עמ' 70, מסידור אדמוה"ו ועוד.

34 ספר-המנהגים ע' 71. ולמעשה, מדייקים בזה בלא פלוג גם כשמדליקים אחר צאת-הסוכים, כגון במוצאי"ק או כשמדליקים באיחור.

35 מג"א ס"י תרע"ז סק"י.

36 ספר-המנהגים ע' 70.

- The Rebbe mentioned that children themselves should give *Chanukah gelt* to each other (boys to other boys and girls to other girls).⁴⁶

Chanukah Meals and Gatherings

- It is customary to eat festive meals on Chanukah.⁴⁷
- It is customary to eat foods fried in oil, to commemorate the miracle of the oil that lasted for eight days.⁴⁸
- Some have the custom of eating dairy dishes, to commemorate the miracle that took place with Yehudis, who subdued an enemy leader by feeding him cheese and wine.⁴⁹
- When *bentching*, add Ve'al Hanissim. See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.
- The Rebbeim would arrange a family gathering during one of the nights of Chanukah,⁵⁰ and this is a custom that should be followed.⁵¹
- Gatherings should also be made in schools and at places of work.⁵²

Other Chanukah Customs

- The Rebbe encouraged giving extra *tzedakah*⁵³ and learning more Torah on Chanukah.⁵⁴
- It is customary to play *dreidel*.⁵⁵
- Women are accustomed to refrain from performing work while the lights are burning.⁵⁶

46 לקו"ש ח"כ ע' 450.

47 השלמה לשו"ע אדה"ו סי' עת"ר ס"ג. "דבר נכון וטוב - להציע ולקבוע, אשר, בכל יום ויום דהנחה יעשו מסיבות של שמחה (פארבריינגענישן) (לקו"ש חכ"ה ע' 401). "הן לאנשים הן לנשים והן לטף" (סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 165).

48 מובא (גם) בסה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 196 הערה 26.

49 רמ"א סי' עת"ר ס"ב.

50 היום-יום, כח כסלו.

51 סה"ש תשמ"ח ע' 165 הערה 104. סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 122. וראה תורת מנחם חכ"א ס"ע 295.

52 סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 123.

53 ת"מ תשמ"ב ח"ב עמ' 593 ואילך. וראה ספר-המנהגים ע' 71, עיי"ש בהערה, ובלקו"ש ח"ה עמ' 443 בהערות.

54 ת"מ תשמ"ב ח"ב עמ' 598 ואילך.

55 ראה בני-ישיבך מאמרי חודש כסלו-טבת מאמר ב' (מו, ב). סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 360 הערה 32. וכן נהגו גם בבית רבותינו נשיאינו - 'התועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 185.

56 שו"ע סי' עת"ר ס"א. השלמה לשו"ע אדה"ו (לר"נ מדובראוונא) סי' עת"ר ס"ד. לוח כולל חב"ד.

Mivtza Chanukah

- Influence other Jews to light the menorah in their homes.⁵⁷
- If they do not have their own menorah, give them one as a present.⁵⁸
- When lighting the menorah with someone who has not yet lit this year, recite all three *berachos*. If he/she has already lit the menorah this year, omit Shehecheyanu.
- Menorahs should be lit in public locations as well.⁵⁹
- The onlookers should be reminded to light the menorah themselves at home.⁶⁰

Friday

25 Kislev, first day of Chanukah, 5784

Shacharis

- We don't say Tachanun throughout Chanukah.
- The menorah is lit in *shul* when davening, without a *berachah*.⁶¹
- Don't forget to say Ve'al Hanissim during Shemoneh Esrei. See below, "*Hosafos*," for the laws that apply if you forgot to say Ve'al Hanissim.
- After *chazaras hashatz*, the whole Hallel is said. This is followed by Chatzi Kaddish.
- If a mourner is *davening* at the *amud*, he should be replaced by another for Hallel.⁶² After Hallel, the mourner should return to the *amud* and

57 ראה, לדוגמא, סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 172.

58 שיח"ק תשל"ד ח"א ע' 196.

59 ראה, לדוגמא, סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 172. ע' 190 ואילך.

60 סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 172. ע' 190.

61 פרמ"ג סי' תרע"ה בא"א ס"ק ד. וראה 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' רעו.

62 ספר-המנהגים עמ' 8.

recite Chatzi Kaddish.⁶³

- One Sefer Torah is removed from the *aron kodesh*, and three *aliyos* are read, from *Vayehi beyom kalos Moshe until zeh korban Nachshon ben Aminadav (Bamidbar 7:1–17)*. This is followed by Chatzi Kaddish, *hagbah* and *gelilah*.
- Continue with Ashrei and Uva Letzion, concluding *davening* as usual.
- The Rebbe mentioned that in a *shul* that is frequented throughout the day, it is recommended to keep the menorah lit the entire day, provided there are no safety concerns.⁶⁴

Erev Shabbos

- For *shnayim mikra*, read the *haftorah* of both Parshas Vayeishev and Shabbos Chanukah.⁶⁵
- Give *Chanukah gelt* today for Shabbos as well.⁶⁶

Menorah Lighting on Erev Shabbos

- If possible, *daven* Minchah earlier in the afternoon, before lighting the menorah.⁶⁷ However, if it is late, or if there is no *minyán* for Minchah at an earlier time, *daven* Minchah after lighting the menorah.⁶⁸
- The menorah is lit first, followed by the Shabbos candles.⁶⁹
- When preparing the menorah, make sure to add enough oil to burn at least a half hour after *tzeis hakochavim*. If using candles, use candles large enough to burn for this amount of time.
- Prepare two lights on the menorah's right side. Light the *shamosh* and recite two *berachos*:

Lehadlik Ner Chanukah and She'asah Nissim. After concluding all of the *berachos*, kindle tonight's lights, beginning with the newly added light on the left. After kindling all the lights,⁷⁰ say/sing Haneiros Halalu.

- Follow this system during the subsequent nights as well: Prepare the lights on the menorah's right side, adding a new light to the left of the previous ones, and begin lighting with the newly added light on the left.
- There is no need to remain near the lights this evening.⁷¹
- The menorah and the chair upon which it is lying remain *muktzah* throughout Shabbos, even after the lights have burned out.⁷² If you will need to move the chair on Shabbos, a Rov should be consulted.

Hosafos

Vesein Tal U'matar Levrachah

- The following laws apply if you said *vesein berachah* instead of *vesein tal u'matar levrachah*:
- If you remembered before saying Hashem's name at the end of Bareich Aleinu, say *vesein tal u'matar levrachah* and continue with *al pnei ha'adamah* etc. as usual.⁷³
- If you remembered after concluding the *berachah* but before beginning Teka Beshofar, say the words *vesein tal u'matar levrachah* and continue with Teka Beshofar.⁷⁴
- If you already began Teka Beshofar, continue

63 מכיוון שהוא סיום לתפילת שמו"ע, שו"ע אדמו"ר סי' נה ס"ד.

64 סה"ש תש"ג ח"א עמ' 193 הערה 81. וראה חקרי מנהגים ח"ב ע' קסד ואילך, ובהערה 40 שם.

65 ראה היום יום, ל' סיון.

66 סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 163. סה"ש תשי"ג ח"א ע' 199.

67 ספר-המנהגים ע' 71, ראה שם הטעמים לזה.

68 קיצור שלי"ה הל' חנוכה, וא"ר ר"ס תרי"ט. וכן נהג הרבי אחרי שנת תשמ"ח, כאשר חזר מן האוהל סמוך לשקיעה: הדליק נר חנוכה, נר שבת, ואחר-כך התפלל מנחה בציבור.

69 ספר המנהגים ע' 71.

70 ספר-המנהגים ע' 70.

71 ספר המנהגים ע' 71.

72 ראה שו"ע אדה"ז סי' רעט ס"א.

73 פרמ"ג סי' קיז סק"ג.

74 שו"ע אדה"ז סי' קיז ס"ה. ובקצות השלחן סי' כא ס"ט כתב שאומר גם תיבת "לברכה".

until Shema Koleinu. After the words *reikam al teshiveinu*, insert the words *vesein tal u'matar levrachah* and then continue with *ki atah shomeia* etc. This may be done as long as you remembered before saying Hashem's name at the end of Shema Koleinu.⁷⁵

- If you remembered after concluding Shema Koleinu but before beginning Retzei, say the words *vesein tal u'matar levrachah* and continue with Retzei.⁷⁶
- If you remembered after beginning Retzei, go back to the beginning of Bareich Aleinu.⁷⁷
- If you remembered after saying the second Yihyu Leratzon, go back to the beginning of Shemoneh Esrei.⁷⁸
- If the time of the next *tefillah* has already arrived (e.g., if the mistake took place during Shacharis and you only remembered after *chatzos*), *daven* the next *tefillah* twice, the first time for that *tefillah* and the second time to make up for the previous *tefillah*.⁷⁹
- If you forgot to say *vesein tal u'matar levrachah* during Minchah of Erev Shabbos and only remembered at night, do not *daven* the Maariv of Shabbos twice.⁸⁰
- For the first thirty days, if you are uncertain whether you have said *vesein berachah* or *vesein tal u'matar levrachah*, it is assumed you have said *vesein berachah* and you must go back (following the laws enumerated above). After thirty days, however, it is assumed you have said *vesein tal u'matar levrachah* and you do not go back.⁸¹

75 ע"פ שו"ע אדה"ז סי' ק"ז סי"ה. לוח כולל חב"ד.

76 שו"ע אדה"ז סי' ק"ז סי"ה.

77 שו"ע אדה"ז סי' ק"ז סי"ה.

78 שו"ע אדה"ז סי' ק"ז סי"ה.

79 ראה שו"ע אדה"ז סי' ק"ז סי"ז.

80 קצות השלחן סי' כח סי"ז. לוח כולל חב"ד.

81 ראה שו"ע אדה"ז סי' ק"ז סי"י. וראה משנ"ב סי' ק"ד סק"ל"ח, ע"ש.

Chanukah

Lighting the Menorah

- It is customary to educate even young children to light their own menorah.⁸²
- Women and girls are *yotzei* with their husband/father, and do not light their own menorah⁸³ (unless no one is lighting on their behalf).
- Even if you will be eating at a friend's house, light the menorah at home.⁸⁴
- Do not move the menorah until it has burned for a half hour after *tzeis hakochavim*.⁸⁵ After this time, the menorah may be moved even if the lights are still burning.⁸⁶
- If a flame went out before a half hour after *tzeis hakochavim*, rekindle it without a *brachah*.⁸⁷ Do not kindle it from another Chanukah light; instead, use the *shamosh* or another flame.⁸⁸ If it went out after this time, there is no need to rekindle it.

Ve'al Hanissim

- Do not skip Ve'al Hanissim to be able to answer Kedushah or Modim.⁸⁹
- The following laws apply if you forgot to say Ve'al Hanissim when *davening*:
- If you remembered before saying Hashem's

82 כך הנהיג הרבי בשנים האחרונות, ראה 'שבח המועדים' (תשנ"ג) עמ' 101, 'התקשרות' גיליון ח"י עמ' 14 הע' 11, ושי"ו. ומשתדלים לחנכם עם כל היידורים (ע' לקו"ש ח"ב עמ' 251).

83 ספר-המנהגים ע' 69, עיי"ש. לקו"ש חלק ל' עמ' 312. ועל-אף האמור בשלשלת היחסי שבראש ס' 'היום יום' מהדורת תשל"ח עמ' 34, על שנת תשמ"ח (מוגה), שהרבי 'מעורר שכל ילד/ה ידליק נרות חנוכה בפתח חדרו', והכוונה להנדפס ב'מישיחות ש"פ וישב, כ"א כסלו' ס"י (סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 162), הנה הרבי נשאל על כך כמה שאלות, ומתן: 'האם גם הבנות צריכות להדליק?', והשיב: 'יש לעיין ולבדוק בכל מקום לנופו של עניין את התוצאות בפועל, באיזה אופן יוסיפו בחינוך' (שיחת כ"ד כסלו בעת היחידות' לאורחים ס"ו, התועודיות תשמ"ח ח"ב עמ' 91, בלתי מוגה). ולמעשה המשך הרבי לציין את 'מנהג בית הרב' שהבנות אינן מדליקות, גם בשנים הבאות - בסה"ש תשי"ג ח"א עמ' 194 הערה 84. וכן בסה"ש תנש"א ח"א עמ' 165 הערה 110. וראה שיחות קודש תשל"ח ח"א עמ' 34. ראה גם אנציקלופדיה תלמודית ערך 'חנוכה', כרך טז עמ' רמח ו-רנב, ובהמצויין שם.

84 רמ"א סי' תרע"ז ס"א, ט"ז ומ"א שם. בעניין פנימיות של ישיבות ומוסדות חינוך, בס' 'חובת הדר' (עמל קו) כתב שהתלמידים כבני-בית וחובתם מדינת בחדר האוכל, ואם ירצו - יכוונו שלא לצאת בהדלקה שבחדר האוכל ואז ידליקו בברכה בחדר השינה. ובש"ת אגרות-משה (או"ח ח"ד סי' ע' אות ג' וי"ד ח"ג סי' יד אות ה) ומנחת-יצחק (ח"ז סי' מח) כתבו שמן הדין עליהם להדליק בחדר השינה כיוון שרק הוא מיוחד לכל אחד מהם. ועליהם להסדיר תור לשמירה מפני סכנת דליקה ח"ו.

85 שו"ע תרע"ה ס"א, ובמשנ"ב ס"ק ו.

86 ספר-המנהגים ע' 71.

87 ספר-המנהגים ע' 71 מאחרונים סי' תרע"ג ס"ב.

88 שו"ע סי' תרע"ד ס"א בהג"ה.

89 ספר המנהגים עמ' 71.

name at the end of the *berachah*, go back and say Ve'al Hanissim.⁹⁰

- If you remembered after saying Hashem's name, do not go back.⁹¹
- The following laws apply if you forgot to say Ve'al Hanissim when *bentching*:
- If you remembered before saying Hashem's name at the end of the *berachah*, go back and say Ve'al Hanissim.⁹²
- If you remembered after saying Hashem's name, when reaching *Harachaman hu yizakeinu*, add:
הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם
בזמן הזה, בימי מתתיהו וכו',
and then continue with *Harachaman hu yizakeinu*.⁹³
- If you remembered after finishing *bentching*, do not go back.

90 שריע סיי תרפ"ב ס"א.

91 שריע סיי תרפ"ב ס"א. סיי תרצ"ג ס"ב. ובט"ז סיי תרפ"ב ס"ק ג וא"ר שם ס"ק ב כתבו שכל-שכן שמי ששכח בתפילה יאמר קודם יהיו לרצון האחרון "יהי רצון מלפניך שתעשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מתתיהו...".

92 שריע סיי תרפ"ב שם.

93 שריע סיי תרפ"ב שם. סידור אדה"ו. ובראש-חודש, יקדים לזה 'הרחמן הוא יחדש' משום דתדיר קודם - יד אפרים, משנ"ב וכה"ח שם.

ג פרקים ליום

Shabbos

הלכות טומאת אוכלין
פרק א-ג

Sunday

פרק ד-

Monday

פרק ז-ט

Tuesday

פרק י-יב

Wednesday

פרק יג-ט

Thursday

פרק טז
הלכות כלים
פרק א-ב

Friday

פרק ג-ה

פרק אחד ליום

Shabbos

הלכות אישות
פרק יח

Sunday

פרק יט

Monday

פרק כ

Tuesday

פרק כא

Wednesday

פרק כב

Thursday

פרק כג

Friday

פרק כד

ספר המצוות

Shabbos

מ"ע צח

Sunday

מ"ע צח

Monday

מ"ע צח

Tuesday

מ"ע צח

Wednesday

מ"ע צח

Thursday

מ"ע צח

Friday

מ"ע קז